

Uitgedeeld in H# CVIN

20-8-04

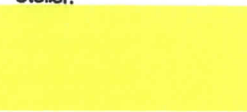
Behandeld c
Vastgesteld
Datum vaststelling 20-08-2004
Termijn
Aantal blz. + bijl. 1
Exemplaarnummer 1 van 7

Ministerie van Defensie
32
Militaire Inlichtingen- en
Veiligheidsdienst
Kabinet van de Directeur

Nr 049468237
Div.
sgvdBsyawdh
Wk

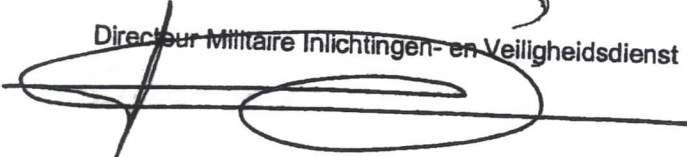
Aan Vz en leden CVIN

Bezoekadres:
Frederikkazerne, Gebouw 32
van der Burchlaan 31
Postadres:
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Steller:

Datum 20 augustus 2004
Ons kenmerk KAB2004007
Onderwerp Dreigingsinschatting NL krijgsmacht

Hierbij bied ik U de CVIN-bijdrage van de MIVD aan met betrekking tot de dreigingsinschatting van operaties waaraan de Nederlandse krijgsmacht deelneemt.

Directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

B. Dedden
Generaal-majoor

Bijlage: 1

Bijdrage AAR/MIVD CVIN 20 augustus 2004

Land/regio

Irak / Bosnië-Herzegovina en Kosovo / Afghanistan / Israël - UNTSO / Moldavië / Nederlandse Antillen en Aruba

Titel/onderwerp

Dreigingsinschatting operaties Nederlandse krijgsmacht

IRAK

Veiligheidssituatie

(SC) Vanaf 5 augustus jl. werd Zuid-Irak opgeschrikt door een heropleving van geweld vanuit de organisatie van Muqtada al-Sadr. Hoewel het centrum van het geweld in Najaf ligt, vond kort na 6 augustus ook een opleving van geweld plaats in het operatiegebied van de MNDSE. Duidelijk is dat (gewelddadige) ontwikkelingen in Najaf een directe weerslag hebben op de veiligheidssituatie in Zuid-Irak. Ook in de provincie Muthanna werd de relatieve rust in de maanden juni en juli verstoord door gewelddadige incidenten, die tot op dit moment aanhouden. Het betreft hier dan vnl. mortierbeschietingen, aanvallen met Klein Kaliber Wapens (KKW) en *Rocket Propelled Grenades* (RPG's). Zowel NL-troepen als de Iraakse veiligheidsorganisaties waren hierbij doelwit.

(SC) Na een periode van hevige strijd in Najaf, was op 13 en 14 augustus een staakt-het-vuren van kracht. Tijdens dit staakt-het-vuren vonden onderhandelingen plaats tussen de *Iraqi Interim Government* (IIG) en de Sadr-beweging om tot een vreedzame oplossing van het conflict te komen. Deze mislukten echter, waarna op zondag 15 augustus de gevechten tussen Iraakse veiligheidsorganisaties en de *Multi National Forces-Iraq* (MNF-I) enerzijds en de milities van de Sadr-beweging anderzijds weer oplaaiden. De gewelddadigheden in de afgelopen dagen in Muthanna tegen Nederlandse militairen vonden plaats kort na het mislukken van voornoemde onderhandelingen. Hoewel de dadergroep van beide incidenten tegen de Nederlandse militairen nog niet bekend is, moet er rekening mee worden gehouden dat het hier Sadr-aanhangers betreft.

(SC) De veiligheidssituatie in de provincie Muthanna is de afgelopen week in toenemende mate verslechterd. Dit is niet alleen tot uiting gekomen door de incidenten en anti-MNF-I demonstraties in de afgelopen dagen, maar ook door de maatregelen genomen door de Iraakse politie. De instelling van een avondklok in Samawa betekent – voor zover thans bekend – niet, dat er niemand meer op straat mag zijn in de aangegeven periode. Er vinden wel verscherpte controles, o.a. door het instellen van additionele *Vehicle Control Points* (VCP) plaats. Achtergrondinformatie over de instelling van de avondklok en/of verscherpte controles zijn door de politie niet aangegeven, maar het onderstreept dat de Iraakse politie de veiligheidssituatie als zorgwekkend inschat. Anderzijds zouden er afspraken van de Iraakse politie met de Sadr-aanhang in Muthanna gemaakt zijn. Hierbij zou afgesproken zijn dat de politie niets onderneemt als NL-eenheden of locaties worden aangevallen, en dat de Sadr-aanhang grote vrijheid van handelen krijgt in Muthanna.

(SC) Het is duidelijk dat de politie in Muthanna onder zware druk staat. Hierbij betreft het vooral de politieorganisatie in Rumaytha en de organisatie in enkele districten van Samawa. De gouverneur van Muthanna, Hassan Abbas al-Hassani, heeft aangegeven dat de lokale politie bedreigd en geïntimideerd wordt.

(SC) Ook in vergelijking met de vorige opstand van Muqtada al-Sadr in de maanden april en mei van dit jaar, is de veiligheidssituatie in de provincie Muthanna verslechterd. Er vinden vanaf begin augustus meer incidenten plaats tegen Nederlandse eenheden en Iraakse veiligheidsorganisaties dan destijds. Er wordt daarbij niet geschroomd om langere tijd het gevecht aan te gaan en er lijkt sprake te zijn van een zekere mate van operationele coördinatie en bekendheid met de procedures van de Nederlandse eenheden. De strijd in Najaf tegen Muqtada al-Sadr lijkt daarnaast een beslissende fase in te gaan. Mede afhankelijk van de ontwikkelingen in Najaf, kan de situatie nog verder achteruit gaan.

Politieke situatie

(SC) De wittebroodsweken van de IIG o.l.v. premier Allawi zijn ten einde. In die eerste weken na haar aantreden kon de interim-regering op voortvarende wijze profiteren van het (althans publiekelijke) stapje terug van de Coalitie. Ofschoon de veiligheidssituatie niet direct verbeterde, slaagde Allawi erin zijn regeringsploeg positief in beeld te brengen en daarmee zowel in binnen- als buitenland vertrouwen te wekken.

(SC) Dezer dagen echter ziet de IIG zich geconfronteerd met enkele vraagstukken die fnuikend kunnen zijn voor de beeldvorming, en in het verlengde hiervan het draagvlak onder de Iraakse bevolking. In de eerste plaats is dat de aanhoudende onzekere veiligheidssituatie. Allawi tracht met decreten zoals de herinvoering van de doodstraf en een amnestieregeling, de machtsbasis van het (sunnitische) verzet te breken. Hij hoopt de radicale elementen te scheiden van de meelopers en hen die gedoogsteun geven, teneinde de eerstgenoemden te isoleren. Het valt evenwel te betwijfelen of deze maatregelen de gewenste uitwerking zullen hebben op het geweld van de zijde van het verzet.

(SC) In de tweede plaats duurt de onrust onder een deel van de shi'ieten voort. Dit segment, vooral bestaande uit arme en slecht opgeleide jongeren, heeft zich verzameld rond de politieke stokebrand Muqtada al-Sadr. Het draagvlak onder de bevolking voor diens beweging is weliswaar beperkt, maar kan zich door omstandigheden (bijv. ongelukkig optreden in Najaf door de Coalitie) snel verbreden. Een complicerende factor is de zeer matige organisatiegraad van de Sadr-beweging, waardoor lokale afdelingen in toenemende mate onafhankelijk optreden. Ook binnen de leiding van de Sadr-beweging bestaat onenigheid over het beleid, nadat boegbeeld Muqtada al-Sadr zich na de bestuursoverdracht in eerste instantie meer op het politieke traject richtte. De druk op Muqtada al-Sadr om zich te conformeren aan de radicale elementen binnen zijn beweging, is groot.

(SC) Deze hernieuwde revolte van de aanhangers van Muqtada al-Sadr valt samen met de afwezigheid van Sistani en andere grootayatollahs in Najaf. Het is onduidelijk in hoeverre hun tevoren geplande buitenlandse reizen een rol spelen bij de huidige ontwikkelingen in Najaf. Het aanhoudende zwijgen echter duidt erop, dat – net als voorheen – Muqtada al-Sadr op weinig sympathie van hun kant hoeft te rekenen. Feit blijft dat Muqtada al-Sadr op religieus-maatschappelijk vlak geïsoleerd is en zich vrijwel uitsluitend nog kan richten op de onderstroom van ontevredenen, wier loyaliteit aan hem persoonlijk twijfelachtig is.

(SC) Een derde vraagstuk voor de IIG, waarin al-Sadr ook een rol speelt, is de voortgang van het politieke proces. De zogeheten Nationale Conferentie heeft dezer dagen plaatsgevonden en culmineerde in de vorming van een 100-koppige Interim-Raad die de IIG gaat adviseren en bovendien regeringsdecreten met tweederde meerderheid kan tegenhouden. Ondanks formele afzeggingen van de Sadr-beweging en de invloedrijke sunnitische *Muslim Ulama Council* waren vertegenwoordigers van beide organisaties wel degelijk aanwezig. Al in de voorbereidende fase ontstond commotie over vermeende manipulaties van de IIG inzake de samenstelling van de delegaties. De uitkomst van de Nationale Conferentie zal evenmin onomstreden zijn. De eerste berichten duiden erop, dat de gevestigde partijen – die ook in de IIG vertegenwoordigd zijn – de Interim-Raad zullen domineren. Hoewel na een geheime afspraak vóór de bestuursoverdracht aan alle voormalige IGC-leden een zetel in de Interim-Raad is toegezegd, lijkt Ahmed Chalabi nu terzijde te worden geschoven.

(SC) In Muthanna zijn er geen nieuwe ontwikkelingen binnen het bestuurlijk proces in de provincie. Er is echter wel sprake van een versterking van de gouverneurspositie. De gouverneur, Hassan Abbas al-Hassani, die diverse processen in de provincie probeert te controleren - en mede hierdoor ietwat autoritair overkomt - lijkt zich op dit moment vooral te richten op de *Provincial Security Committee* (PSC). Hassani beseft dat de PSC, dat het veiligheidsbeleid en -instanties in Muthanna aanstuurt, de sleutel tot meer controle is. De redenen voor de machtspolitiek van de gouverneur zijn tweeledig. Allereerst voelt Hassani zich gedwongen zo krachtdadig op te treden om te voorkomen dat zijn gezag wordt ondermijnd en zijn grip op de situatie verslechtert. In de tweede plaats wil Hassani zijn persoonlijke macht consolideren en versterken.

(SC) Naast persoonlijke ambities spelen ook stambelangen en partijpolitieke belangen een rol. Zijn positie stelt hem in staat bij de verdeling van banen rekening te houden met zijn stam (albu Hassan). Voorts dient de versterking van zijn positie ook de SCIRI-partij, waartoe Hassani behoort, hetgeen

relevant is in de aanloop naar de verkiezingen in januari 2005. Vermeld dient te worden dat het krachtdadige optreden van Hassani zonder geweld gepaard gaat en dat dit naar verwachting ook in de nabije toekomst niet zal veranderen. Ofschoon de bestuurswijze van de gouverneur in westerse ogen autocratisch kan worden genoemd, past deze wel in de Iraakse context en dient zij vooral nog de stabiliteit van de provincie.

BALKAN

(SC) De vooruitgang in het Bosnische vredesproces blijft achter bij de verwachtingen. De traditionele mono-etnische partijen, die extensieve betrekkingen hebben met criminele organisaties, houden het land verdeeld. Bovendien blijft de opbouw van een inter-etnische democratie problematisch. Ook is het tot op heden onmogelijk gebleken om zelfdragende economische groei te genereren, vooral vanwege het ondoorzichtige investeringsklimaat en de endemische corruptie en nepotisme.

(SG) In het verleden is op de Balkan met name Bosnië-Herzegovina een tolerante omgeving gebleken voor (niet-gouvernementele) organisaties die sympathiseren met onder meer het al-Qa'ida netwerk.

Hoewel SFOR een minder waarschijnlijk doelwit voor al-Qa'ida acties wordt geacht, is nog steeds sprake van observatie van SFOR-locaties door verdachte elementen.

(SC) In het geval van terroristische acties op de Balkan, zal de Amerikaanse presentie waarschijnlijk als primair doel worden gezien, waarbij het niet valt uit te sluiten dat (gecoloceerd) Nederlands personeel slachtoffer zou kunnen worden. De terroristische dreiging in Bosnië-Herzegovina en Kosovo, waar Nederlandse militairen werkzaam zijn op het hoofdkwartier van KFOR, wordt onveranderd als LAAG tot MATIG ingeschat. Voor Macedonië, waar Nederlandse eenheden (KMar) en politiepersoneel actief zijn binnen de EU-politiemissie Proxima, wordt deze nog steeds als LAAG ingeschaald. Hoewel met aanslagen voortdurend rekening dient te worden gehouden, is er op basis van de huidige informatie dus geen sprake van een verhoogde terroristische dreiging.

(SC) Tot op heden hebben geen aanslagen of andere tegen SFOR gerichte gewelddadige acties plaatsgevonden. Door ontwikkelingen op de Balkan – zoals de aanhouding van prominente vermeende oorlogsmisdadigers, de zgn. PIFWC's – of elders ter wereld – met name in het Midden-Oosten – zou de dreiging echter kunnen oplopen.

(SG) Hoewel de voormalige Bosnisch-Servische leider Radovan Karadzic nog altijd niet is overgedragen aan het Joegoslavië-Tribunaal (ICTY), is ook in het recente verleden aangekondigd dat zijn aanhouding op korte termijn zal plaatsvinden. Er zijn indicaties dat Amerikaanse en Britse SFOR-

componenten voorbereidingen treffen die wijzen op de aanhouding van Karadzic. Ondanks herhaaldelijke steunbetuigingen van Bosnische Serviërs aan het adres van hun voormalige leider is het onwaarschijnlijk dat de spanning ingrijpend zou oplopen indien SFOR-eenheden erin zouden slagen Karadzic te arresteren.

(SG) Ook het vredesproces in Kosovo blijft moeizaam verlopen vanwege de inter-etnische wrijvingen en de activiteiten van criminele groeperingen. Na de inter-etnische onlusten in Kosovo van medio maart jl. is de situatie in de Servische provincie enigszins gestabiliseerd, maar geldt deze onverminderd als fragiel. UNMIK en KFOR hebben politieke druk uitgeoefend op de etnisch-Albanese politieke leiding om voorlopig af te zien van provocaties aan het adres van de Servische minderheid, dit om de (relatieve) rust in de provincie te laten terugkeren. Desondanks is er sinds de onlusten van maart sprake van een kunstmatige inter-etnische politieke dialoog en zijn de kansen om een multi-etnische democratie op te bouwen in Kosovo beperkt.

(SC) De etnisch-Albanese politieke leiding houdt UNMIK verantwoordelijk voor de frustratie onder de etnisch-Albanese bevolking die de aanleiding zou hebben gegeven tot de uitbarsting van geweld in maart. Deze onlusten hebben echter aangetoond dat ondergrondse etnisch-Albanese structuren nog steeds in staat zijn om in korte tijd hun netwerken te mobiliseren. Zonder enige twijfel komen deze netwerken in belangrijke mate overeen met de ten tijde van de strijd tegen de Serviërs gevestigde UCK-structuren.

(SC) Het gevaar dat (kleinschalige) incidenten in Kosovo automatisch een etnische lading krijgen, blijft aanwezig. Tegen deze achtergrond zullen UNMIK en KFOR ervoor moeten waken dat hun reactie op nieuwe incidenten door één van beide bevolkingsgroepen als partijdig kan worden uitgelegd. In dergelijke gevallen bestaat de kans dat demonstraties en/of aanslagen zich (direct) zullen richten tegen de internationale presentie.

AFGHANISTAN

(SC) De veiligheidssituatie in het gebied van verantwoordelijkheid (AOR) van ISAF is onveranderd onrustig. Nog steeds doen zich in Kabul raketbeschietingen voordoen en wordt er regelmatig melding gemaakt van het onderscheppen van explosieven en van het ontdekken van wapenopslagplaatsen. Het optreden van de *Opposing Militant Forces* (OMF) in en rond Kabul blijft echter nog altijd beperkt tot enkelvoudige acties, die grotendeels buiten Kabul worden beraamd en voorbereid. De aanwezigheid van politie, het regeringsleger (*Afghan National Army*, ANA), en militairen van de *Afghan Military Forces* (AMF) in de stad, de ISAF-patrouillegang en de snel en flexibel inzetbare gevechtshelikopters maken het de OMF onmogelijk om permanent in de stad in grotere groepen aanwezig te zijn. Wel is een intensivering van de activiteiten van de OMF te bespeuren, die zich naar verwachting zal voortzetten tot de presidentsverkiezingen van 9 oktober 2004.

(SG) Ook buiten de Kabul worden de OMF actiever. De zomermaanden van 2004 waren, voor wat betreft het aantal incidenten waarbij de OMF een rol speelden, de onrustigste sinds de verdrijving van het Talibanregime. De meeste aanslagen en gewelddadigheden vinden nog steeds plaats in het zuiden en het oosten van het land, maar ook elders vinden aan de OMF toe te schrijven acties plaats. Doelwit van de acties zijn coalitie-eenheden, eenheden behorende tot de AMF en ANA, en non-combattanten, zoals medewerkers van NGO's en van kiezersregistratieteams. Buiten de incidenten waarbij OMF betrokken zijn vinden er ook andere gewelddadigheden plaats. Zo wordt er rond het gebied van invloed van de gouverneur van Herat, Ismael Khan, momenteel op verschillende plaatsen gevochten tussen eenheden die aan deze 'emir' trouw zijn en eenheden die zich hebben verbonden aan de centrale regering in Kabul. Ook elders in het land vinden dergelijke gevechten plaats, soms vanwege verschillen van mening over welke leider gevolgd moet worden, maar vaak ook om het eigen gebied onder controle te krijgen of te houden.

(SG) In Zuidoost-Afghanistan opereren de OMF steeds vaker in grotere groepen (tot 150 à 200 man). De acties duren soms wel enkele uren, waarbij vaak van hinderlagen gebruik wordt gemaakt, en gaan vaak gepaard met een groot aantal slachtoffers aan de kant van de OMF. Daar staan ook grotere successen tegenover, zij het vooralsnog tijdelijk. Af en toe worden zelfs hele dorpen of districten door Talibanstrijders ingenomen en gedurende enige uren of zelfs dagen gecontroleerd.

(SC) In het noorden van het land is de OMF-presentie nog altijd beperkt. De meeste veiligheidsincidenten zijn hiertoe nog altijd verbonden met drugs en criminaliteit. Van sommige acties kan echter niet worden uitgesloten dat de OMF (of plaatselijke OMF-sympathisanten) erbij betrokken zijn. De aanzienlijke Pashtun minderheid in sommige delen van het noorden kan, vanwege de achterstelling die deze groep sinds het verdrijven van de Taliban in deze gebieden zal ondervinden, een vruchtbare voedingsbodem voor OMF-werving worden.

(SG) Van een gecoördineerde opzet van de OMF om de situatie in het noorden te destabiliseren is voornamelijk niets gebleken. Wel heeft de stijging van het aantal incidenten over de afgelopen maanden de onzekerheid onder buitenlanders doen toenemen. Een teken van deze onzekerheid is het opschorten van werkzaamheden door verschillende internationale organisaties en NGO's naar aanleiding van de verschillende aanslagen.

(SC) Het normbeeld betreffende de ISAF AOR is ongewijzigd. De mogelijkheid van de inzet van KKW en RPG's werd al vanwege de wijde verspreiding van deze wapens onder alle in Afghanistan vertegenwoordigde groeperingen. Er dient verder onverminderd rekening te worden gehouden met raketbeschietingen vanaf de rand van het gebied van verantwoordelijkheid van KMNB. Daarbij zijn bovenal ISAF-compounds het doelwit. Ook worden er nog altijd pogingen ondernomen om ISAF-voertuigen aan te vallen met behulp van *Improvised Explosive Devices* (IED's) die langs de weg worden ingegraven en van afstand tot ontploffing worden gebracht.

(SC) Het NL helicopterdetachement dient tijdens vluchten rekening te blijven houden met de mogelijkheid van de inzet van KKW tegen de helicopters. Ook de aanwezigheid van luchtdoelartilleriesystemen en *Man Portable Air Defence Systems* (MANPADS) is reden voor waakzaamheid. Tijdens het verblijf aan de grond op Kabul International Airport bestaat er een beperkt risico van beschieting van het complex met raketten, voornamelijk uit noordoostelijke richting.

ISRAËL/UNTSO

(SC) De situatie op zowel de Golan Hoogte als in Libanon is relatief stabiel. Met UNDOF/UNTSO in de rol van supervisor zetten alle betrokken partijen zich in om zoveel mogelijk de rust te bewaren rond de Golan Hoogte. Hoewel er geen concrete aanwijzingen voor een hervatting van het overleg over een regeling van de Golan tussen Israël en Syrië zijn, is er sprake van enige activiteit op dit vlak. Bemiddeling, middels overleg in Damascus, in juli jl., door de emir van Qatar is een voorzichtige stap in de richting van te hervatten overleg. Voor Israël heeft echter de terugtrekking (voor eind 2005) uit de Gaza Strook prioriteit, waaraan ook haar beleid t.a.v. de westelijke Jordaanoever is gekoppeld.

In het Libanees-Israëliëse grensgebied, i.h.b. de enclave Shebaa-boerderijen die door Israël wordt bezet, voert de Libanese Hezbollah op gezette tijden incidentele acties tegen IDF-eenheden uit. Zoals gebruikelijk leidt dit tot Israëliëse vergeldingsacties op Hezbollahdoelen in Libanon. Syrië dat invloed op Hezbollah heeft, kan gezien het risico voor de eigen veiligheid geen escalatie in dit gebied toestaan. Er zijn geen indicaties voor een expliciet tegen Nederlandse belangen / Nederlandse UNTSO-waarnemers gerichte dreiging.

MOLDAVIË

(SC) De in de deelrepubliek Trans-Dnjestrïë nog steeds aanwezige grote voorraden Russische wapens en munitie blijven deels hun weg vinden naar de illegale wapenhandel en vanuit daar mogelijk naar allerlei criminele en terroristische groeperingen. Ondanks internationale afspraken over terugtrekking van Russische roepen en materieel, verloopt dit proces nog steeds uiterst traag. Er is voornamelijk geen zicht op een oplossing voor het probleem met betrekking tot de uiteindelijke status van Trans-Dnjestrïë. Veel zal afhangen van een effectieve, gezamenlijke aanpak van de Russische Federatie en de Europese Unie van deze problematiek.

NEDERLANDSE ANTILLEN EN ARUBA

(SC) De dreiging op het gebied van subversie, sabotage en terrorisme tegen Nederlandse en Amerikaanse militairen wordt vooralsnog als LAAG ingeschat. Hoewel op de eilanden veel illegale Arabieren aanwezig en er sprake zou zijn van diverse connecties met terroristische organisaties, zijn er nog geen aanwijzingen dat aanslagen worden gepland.

(SC) Bedreigingen door criminelen aan het adres van militairen vanwege hun rol bij drugsbestrijding komen slechts zelden voor.

(SC) De politieke ontwikkelingen in Venezuela werden de afgelopen maanden gedomineerd door het terugroepingsreferendum tegen president Chávez dat op 15 augustus 2004 plaatsvond en waarin hij een duidelijke overwinning boekte. Naar verwachting zal de machtsstrijd tussen Chávez en de oppositie echter doorgaan. De komende tijd moet dan ook rekening worden gehouden met manifestaties van de oppositie én de Chavisten, waarbij geweldsincidenten niet kunnen worden uitgesloten. Naar verwachting zal de omvang en duur hiervan echter waarschijnlijk beperkt blijven. Van de uitslag van het referendum worden geen destabiliserende effecten op de Caribische regio, de Nederlandse Antillen en Aruba in het bijzonder, verwacht.